Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Varsinais-Suomen elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskus
Kalatalouspalvelut
PL 236, 20101 Turku

Pvm 6.10. 2017
KEHA/2593/2017

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto

Viite Mmv:n lausuntopyyntö 2.10.2017

Asia HE 118/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain muuttamisesta

Varsinais-Suomen ELY-keskus on tutustunut luonnokseen HE 118/2017 vp laiksi kalastuslain muuttamisesta ja lausuu seuraavaa:

Esityksen mukaan kalenterivuotta koskevaa kalastonhoitomaksua korotettaisiin 39 eurosta 45 euroon, seitsemän vuorokauden maksua 12 eurosta 15 euroon ja vuorokauden maksua 5 eurosta 6 euroon. Lisäksi ehdotetaan, että talousarvion valmistelun lähtökohdaksi otettaisiin jatkossa myytyjen kalastonhoitomaksujen kappalemäärät. Samalla esitetään lain siirtymäsäännöksistä kumottavaksi säännös, jossa säädetään kalastonhoitomaksuina kertyneiden varojen määrän arvioinnista laadittaessa valtion talousarviota.

Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että muutosesitys on tarkoituksenmukainen ja kannattaa hallituksen esitystä.

Perustelut:

Kalastuslain keskeisenä tavoitteena on aikaansaada ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kalavarojen käyttö ja hoito. Kestävyyskäsitteen tulee siis kattaa muukin kuin ekologinen ulottuvuus. Lain tavoitteena on ammattimaisemman kehittämisotteen aikaansaaminen, mukaan lukien velvoite laatia entistä paremmat tietoon perustuvat alueelliset ja valtakunnalliset hoitosuunnitelmat.

Kalatalouden perusyksikköinä toimivien kalastusalueiden ja tulevien kalatalousalueiden rahoitus perustuu niin sanottuun käyttäjä maksaa -periaatteeseen, joka on toteutettu kalastuslaissa säädetyllä pakollisella kalastuksenhoitomaksulla. Maksujärjestelmä omalta osaltaan edustaa vastuullisuutta ja muodostaa perustan taloudellisen kestävyyskriteerin täyttymiselle koko systeemissä. Varojen ohjauksessa takaisin toimintaan on omat tunnustetut muuttujansa: omistajaosuus, järjestöosuus ja edistämisosuus sekä maksujen kantoon liittyvä kustannusosuus.

Kun kalavesien käyttöpolitiikkaa tarkastellaan on hyvä muistaa, että vesialueen omistukseen perustuva oikeus kalastukseen ei ainoastaan velvoita kalastuksen järjestämiseen vaan myös erityisen vahvasti velvoittaa huolehtimaan kalakannan hoitamisesta – ei kuitenkaan miten vaan. Uutena kriteerinä tulee kuvaan sitoutuminen hyväksytyn käyttö-ja hoitosuunnitelman tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Sitouttamisvaatimus on korostetusti tuotu esille lain 38, 39, 40§:ssä. Erityisesti lain 41 §:ssä vesialueen omistajiin kohdistuu - aikaisempaan toimintakulttuuriin verrattuna- aivan toisenlainen näkökulma kalavesien hoitopolitiikassa.

Lähtökohtana uuden kalastuslain toimeenpanossa oli jälleen kerran, että siirtymällä yhden kortin malliin ja samalla laajentamalla yleiskalastusoikeudet kattamaan koko valtakunta voidaan varmistaa kalastuslain ammattimainen toimeenpano. Ja kokonaishinnan alentamisen kautta uskottiin, että rahaa virtaa entistä enemmän sisään.

Näin ei vaan käynyt ja se oli myös ennustettavissa. Yli 64 vuotiaat maksavat iloisesti metsästyskorttinsa, mutta kun sama ikäryhmä saa yleiskalastusoikeudet koko maahan niin kuvaan astuu järjestöpolitiikka ja köyhyys – eli ei missään tapauksessa oteta vastuuta kalastuslain edellyttämästä kestävän toiminnan järjestämisestä.

Samalla paljastuu kuva siitä, että laajat yleiskalastusoikeudet eivät synnytä vastuullista ja taloudellisesti kestävää kalastuskulttuuria vaan ainoastaan vaatimuksia päästä halvalla ja ilmaiseksi kalaan. Vastuu kalavesien hoidosta ja tulevien kalatalousalueiden toiminnan ylösajosta kaikine velvoitteineen sälytetään perustason toimijoille eli kalaveden omistajille.

Ei voi olla niin, että vaaditaan lisää valvontaa, toiminnanjohtajaa, tietoon ja suunnitelmallisuuteen perustuvaa toimintaa kun samalla resurssipohja katoaa.

On siis perusteltua rakentaa vaikeassa toimintaympäristössä vahvempaa taloudellista kestävyyttä ja siten aikaansaada myös paremmat resurssit ekologisen ja sosiaalisen kestävyyden toteutumiseen.

ELY-keskus toivoo, että maa- ja metsätalousvaliokunta kannanotossaan tuo esille tarpeen uudistaa jakoperusteita suuntaan, jossa omistajaosuus sinällään huomioidaan, mutta suhteellista osuutta erityisesti kalatalousalueiden toimintaan lisätään nykyisestä maa-ja metsätalousministeriön lopullisessa määrärahajaossa.

Kalatalouspäällikkö Kari Ranta-aho